

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

prezentacja nowego programu

Krzysztof Mączkowski
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

Na początek...

- Woda jest jednym z komponentów środowiska występującym w stałej ilości i pozostającym w ciągłym obiegu w przyrodzie. Jej znaczenie dla funkcjonowania całej biosfery jest niepodważalne. Także jako substancja użytkowa woda ma wiele zastosowań. Najważniejszym z nich jest wykorzystywanie wody do spożycia przez ludzi, a także do celów sanitarno-bytowych. Woda na szeroką skalę stosowana jest również w przemyśle, rolnictwie czy też leśnictwie. **Nie budzi zatem zdziwienia fakt, iż ochrona zasobów wodnych jest dziedziną priorytetową w polityce ekologicznej Unii Europejskiej.**
- Ramy wspólnotowego działania dla ochrony wód śródlądowych, przybrzeżnych i przejściowych określa dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., zwana **Ramową Dyrektywą Wodną, której głównym celem jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód do 2015 r.**

Coś o jeziorach [1]

- w Europie jest ponad 500 000 naturalnych jezior o powierzchni ponad 1 ha, z tego ponad 16 tys. z nich ma powierzchnię powyżej 1 km²
- w Polsce jest 7 081 jezior o powierzchni większej niż 1 ha o łącznej powierzchni 2 814 km²
- jeziorność w Polsce wynosi 0,9% powierzchni kraju
- jeziora są zgrupowane głównie w północnej części kraju
- największą powierzchnię zajmują jeziora na Pojezierzu Mazurskim
- na południe od zasięgu zlodowacenia bałtyckiego są jedynie 292 jeziora

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

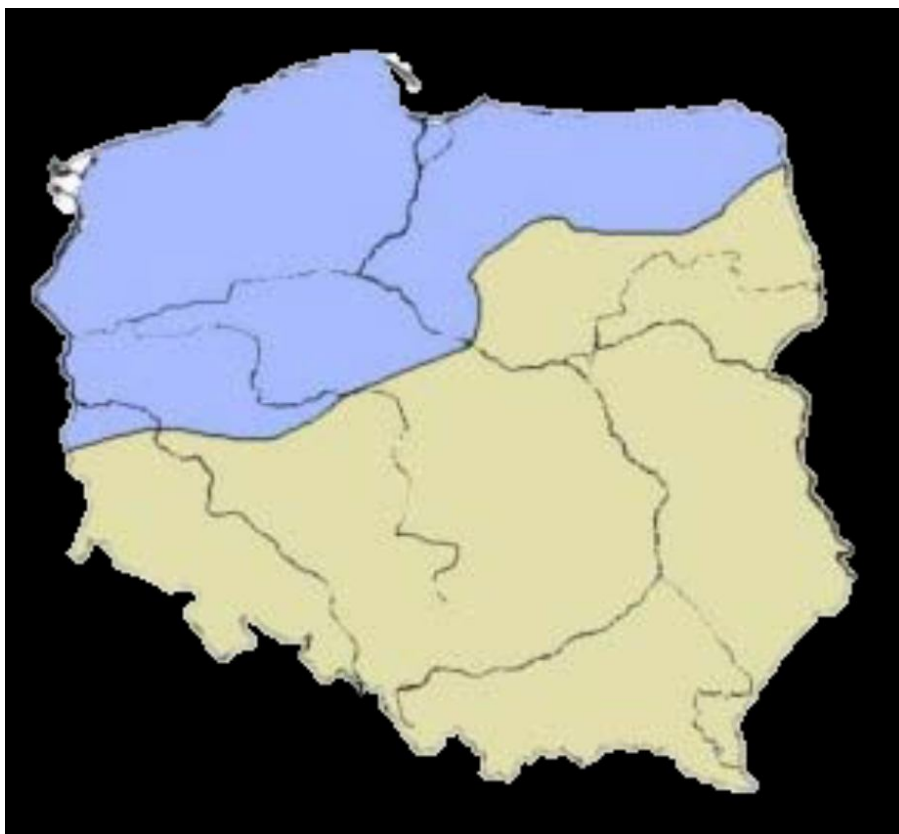
[1]

- WFOŚiGW w Gdańsku
- WFOŚiGW w Olsztynie
- WFOŚiGW w Szczecinie
- WFOŚiGW w Toruniu
- WFOŚiGW w Białymstoku

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[2]

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[3]

to kompleksowe opracowanie, obejmujące w szczególności:

- 1) **diagnozę stanu** istniejącego oraz identyfikację problemów
- 2) **cele i założenia** programu, a także **określenie ich spójności** z politykami i dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym, krajowym i wspólnotowym
- 3) **planowane koszty** realizacji projektu i spodziewany efekt ekologiczny
- 4) **potencjalne źródła finansowania** programu
- 5) **ustalenie kręgu potencjalnych beneficjentów** programu
- 6) **kryteria wyboru projektów** oraz metody wdrażania programu

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[4]

Cele Programu:

- ochrona jezior i ekosystemów od nich zależnych
- poprawa jakości wód:
 1. na obszarach zurbanizowanych
 2. na terenach cennych przyrodniczych

poprzez zróżnicowane i zintegrowane działania obejmujące ochronę przyrody żywej i nieożywionej oraz ograniczenie skutków działalności człowieka w zlewni jezior

Program Ochrony Jezior Polski Północnej [5]

Cel strategiczny:

**Ochrona i poprawa stanu
jednolitych części wód jezior
Polski Północnej**

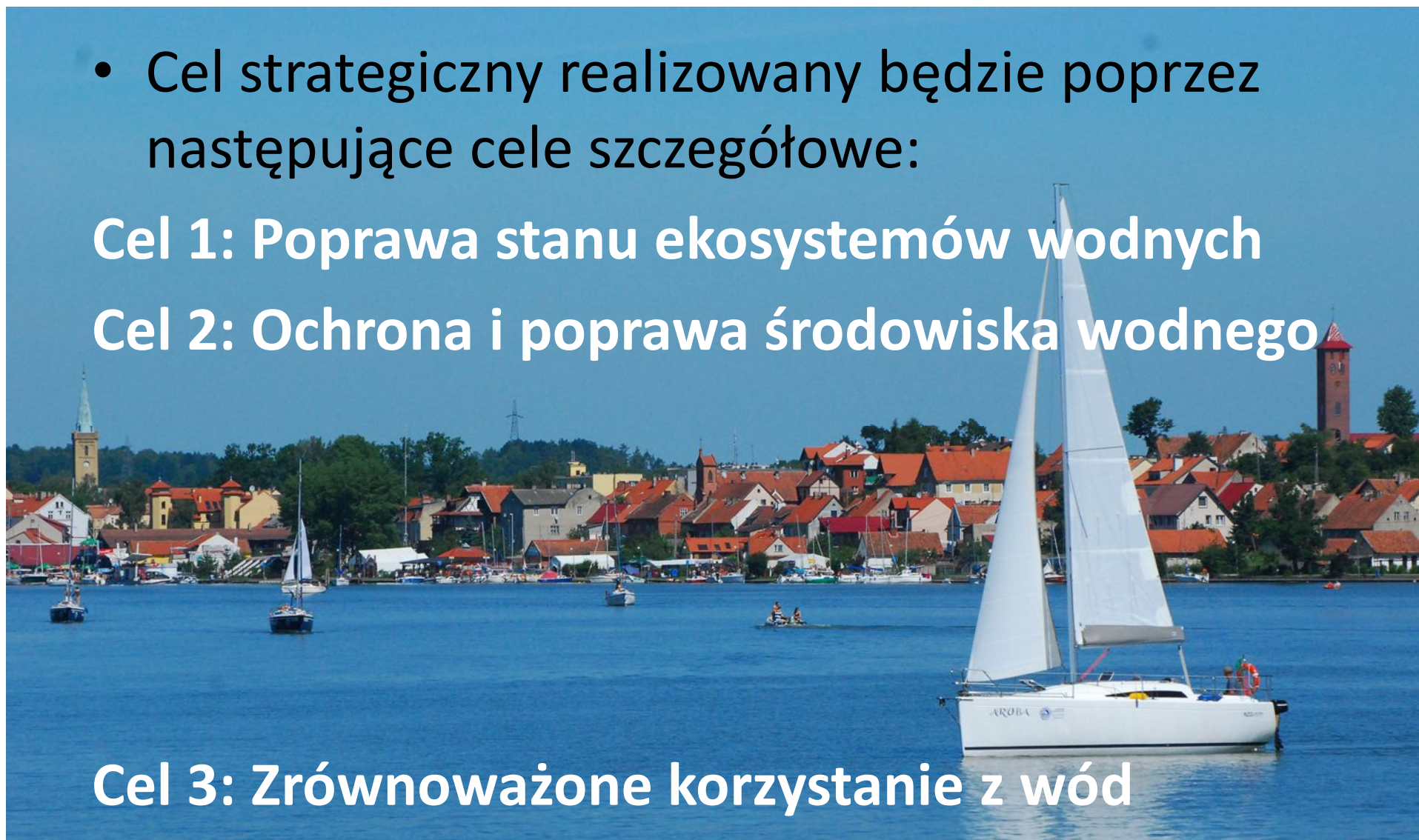
Program Ochrony Jezior Polski Północnej [6]

- Cel strategiczny realizowany będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

Cel 1: Poprawa stanu ekosystemów wodnych

Cel 2: Ochrona i poprawa środowiska wodnego

Cel 3: Zrównoważone korzystanie z wód

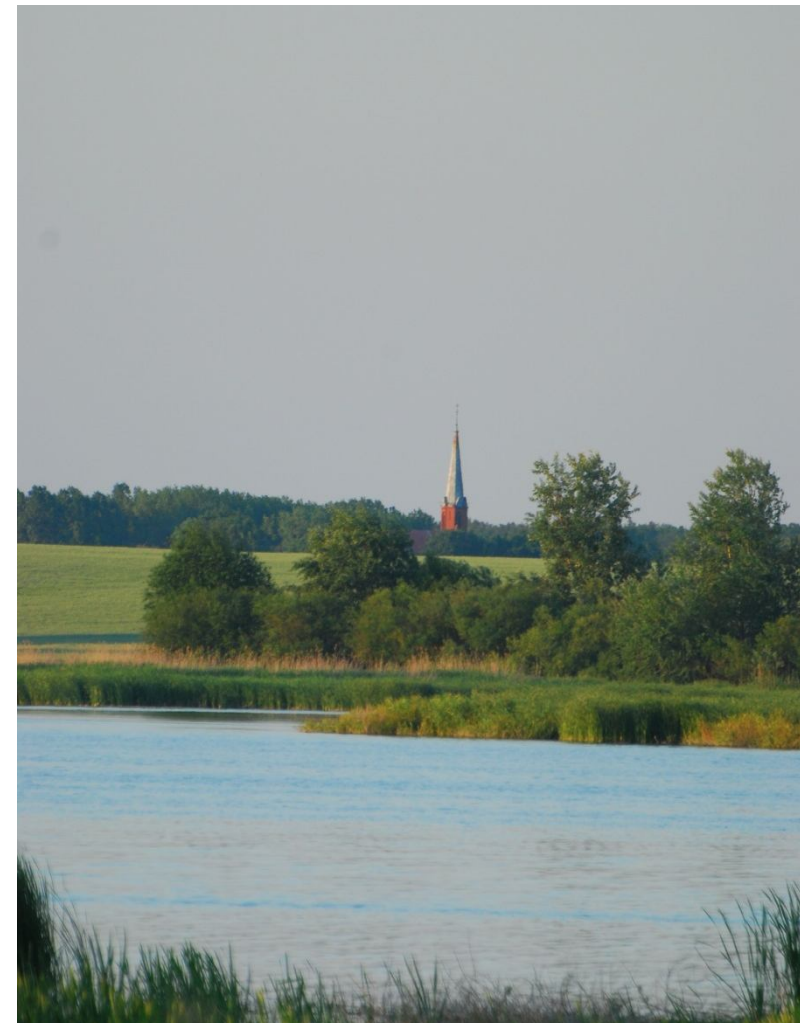
Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[7]

Cel 1: Poprawa stanu ekosystemów wodnych

Działanie 1.1 Ochrona przyrody – przykładowe rodzaje projektów:

- **ochrona gatunków i siedlisk** in-situ i ex situ,
- **przywracanie drożności i poprawa funkcjonowania korytarzy ekologicznych,**
- **urządzenie i zagospodarowanie terenów zieleni** oraz wyposażenie ich w urządzenia ograniczające oddziaływanie na środowisko na terenach zurbanizowanych,
- **sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego** na terenach cennych przyrodniczo,
- **edukacja ekologiczna**, w tym kampanie i programy społeczne związane z realizacją celu i działań Programu.

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[8]

Działanie 1.2 Rolnictwo i leśnictwo – przykładowe rodzaje projektów:

- **budowa lub remont urządzeń melioracji**, rozumianych jako działania chroniące jeziora oraz ograniczające dopływ zanieczyszczeń obszarowych,
- **poprawa i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa oraz leśnictwa do ograniczenia wpływu na wody**, w tym modernizacja urządzeń służących do przechowywania i wprowadzania nawozów (w tym naturalnych) oraz środków ochrony roślin,
- projekty z zakresu **poprawy ochrony przeciwpowodziowej użytków rolnych**,
- **przywracanie walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk** użytkowanych rolniczo oraz zachowanie różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich,
- **ograniczenie intensywnej działalności rolniczej lub jej zaniechanie na obszarach bezpośrednio przyległych do jezior**, np.: poprzez wykup ziemi i zmianę sposobu jej użytkowania,
- **promowanie zasad dobrych praktyk w rolnictwie**,
- **zwiększanie obszarów leśnych**,
- **renaturyzacja rzek**.

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[9]

Działanie 1.3 Rybactwo – przykładowe rodzaje projektów:

- **zmiany struktury gatunków i sortymentów ryb**, niezbędnych do osiągnięcia pozytywnego wpływu presji pokarmowej ryb na jakość wód,
- **rozwój infrastruktury związanej z systemem ochrony zbiorników wodnych** i ich zlewni,
- inwestycje związane z utrzymaniem **bioróżnorodności ekosystemów**.

Działanie 1.4 Rekultywacja jezior

– przykładowe rodzaje projektów:

- **prace rekultywacyjne w misie jeziora.**

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[10]

Cel 2: Ochrona i poprawa środowiska wodnego

Działanie 2.1 Gospodarka wodno-ściekowa – przykładowe rodzaje projektów:

- budowa, rozbudowa i modernizacja systemów **kanalizacji sanitarnej**,
- budowa, rozbudowa i modernizacja systemów **kanalizacji deszczowej**, podczyszczalni i urządzeń retencyjno-sedymentacyjnych,
- budowa, rozbudowa i modernizacja **oczyszczalni ścieków**, w szczególności poprzez odcięcie dopływu ścieków oczyszczonych do jezior i ich dopływów,
- budowa, rozbudowa i modernizacja **rozproszonych systemów oczyszczania ścieków**, w tym przydomowych oczyszczalni ścieków,
- działania związane ze **zmniejszenie ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz ze ściekami**,
- budowa, przebudowa i wyposażenie w **infrastrukturę drogową przyczyniającą się do ochrony środowiska** (np. urządzenia odwadniające w tym kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, przepusty, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych),
- **monitoring stanu środowiska**.

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[11]

Działanie 2.2 Gospodarka odpadami – przykładowe rodzaje projektów:

- zamykanie i rekultywacja **składowisk odpadów**,
- **rekultywacja terenów zdegradowanych**,
- **utrzymanie (lub poprawa) ekologicznych funkcji terenu** lub utrzymanie (lub przywrócenie) bioróżnorodności,
- **likwidacja nielegalnych wysypisk odpadów**,
- **ograniczenie oddziaływania na JCW jezior instalacji do zagospodarowania odpadów.**

Program Ochrony Jezior Polski Północnej [12]

Cel 3: Zrównoważone korzystanie z wód

Działanie 3.1 Gospodarka zasobami wód – przykładowe rodzaje projektów:

- budowa, rozbudowa i modernizacja **systemów poboru i dostawy wody do picia**,
- projekty z zakresu **małej retencji**,
- odtworzenie i modernizacja **zabudowy hydrotechnicznej**,
- budowa, modernizacja i poprawa stanu technicznego **urządzeń przeciwpowodziowych**,
- działania związane ze **zmniejszeniem zużycia wody**.

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[13]

Działanie 3.2 Turystyka – przykładowe rodzaje projektów:

- budowa lub modernizacja **infrastruktury służącej zabezpieczeniu obszarów chronionych** przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów,
- budowa i modernizacja **infrastruktury oraz zakup wyposażenia ograniczającego wpływ obiektów turystycznych** na wody na obszarach zurbanizowanych,
- budowa i modernizacja **instalacji do odbioru odpadów stałych i płynnych z łodzi,**
- **zagospodarowanie i oznakowanie szlaków i atrakcji turystycznych** wraz z infrastrukturą towarzyszącą, stanic wodnych wraz z obiektami małej architektury i parkingami) a także pomostów służących turystyce wodnej,
- **zagospodarowanie brzegów jezior i brzegów cieków** w ich zlewni objętej Programem (np. mola, promenady, urządzenie plaż, parkingi),
- budowa lub przebudowa **infrastruktury w ramach śródlądowych dróg wodnych, w tym infrastruktury portowej,**
- budowa urządzeń ograniczających oddziaływanie na środowisko wodne **stacji paliw dla jednostek pływających.**

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[14]

WARIANTY REALIZACJI

Wariant I (Konsorcjum)

WFOŚiGW wskazują ze swego grona Lidera (Konsorcjum) odpowiedzialnego za koordynację wszelkich działań, związanych z wdrażaniem i realizacją Programu.

Pozostałe Fundusze odpowiadają jako Członkowie Konsorcjum za realizację zadań związanych z wdrażaniem określonych zadań na terenie województwa

Konsorcjum wspólnie ubiega się o finansowanie Programu oraz wspólnie ustala zasady finansowania projektów realizowanych przez beneficjentów ostatecznych.

Wariant II (Sieć)

Program jest podstawą działań, które następnie każdy Fundusz realizuje indywidualnie na terenie poszczególnych województw.

Fundusze również indywidualnie ubiegają się o finansowanie Programu oraz ustalają zasady finansowania projektów realizowanych przez beneficjentów ostatecznych na obszarze ich działania.

Wariant I – do realizacji dużych projektów, dotyczących dużych kompleksów jezior, które są ze sobą powiązane hydrologicznie lub mogą znajdować się na terenie kilku województw,

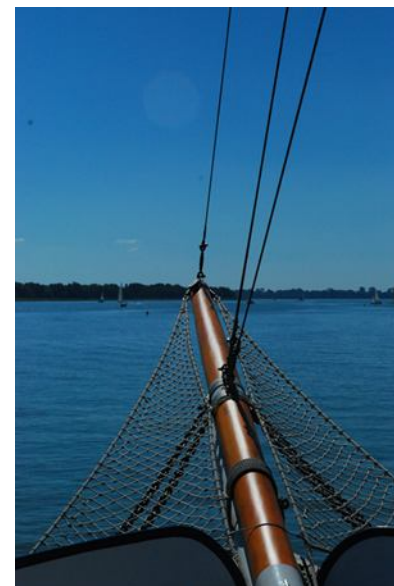
Wariant II – dla wyodrębnionych mniejszych zbiorników położonych na terenie działania określonego Funduszu.

Program Ochrony Jezior Polski Północnej

[15]

Beneficjenci Programu:

- 1) jednostki administracji publicznej i ich jednostki organizacyjne
- 2) jednostki samorządu terytorialnego, ich związki oraz ich jednostki organizacyjne
- 3) podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego
- 4) przedsiębiorcy
- 5) instytucje naukowe oraz jednostki badawczo-rozwojowe, w tym szkoły wyższe oraz ich jednostki organizacyjne
- 6) organizacje pozarządowe
- 7) PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne
- 8) wojsko

Podsumowanie...

